

2. Исаева Е. В. Процессуальные сроки в гражданском процессуальном и арбитражном процессуальном праве: автореф. дис. ...канд. юрид. наук. / Е. В. Исаева. – М., 2004. – 32 с.
3. Плевако В. И. Право на апелляционное обжалование решений государственных судов. Порядок реализации / В. И. Плевако // *Вісник прокуратури*. – 2003. – № 10 (28). – С. 67–74.
4. Перлов И. Д. Кассационное производство в советском уголовном процессе / И. Д. Перлов. – М. : Юрид. лит., 1968. – 396 с.
5. Караваева Е. В. Вопросы апелляционного производства в гражданском процессе : дис. на соиск. учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.15 «Гражданское право и процесс; семейное право; международное частное право» / Е. В. Караваева. – Саратов, 2005. – 190 с.
6. Османов Т. С. Новая апелляция в уголовном процессе России / Т. С. Османов // *Российский судья*. – 2011. – № 6. – С. 34–37.
7. Батрин О. В. Право апелляционного обжалования решения в гражданском судочинстві України: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / О. В. Батрин; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2013. – 201 с.

References:

1. Diordicza I. V. Stroky' zvernennya do administratyv'nogo sudu: oglyad prakty'ky' zastosuvannya procesual'ny'x norm na pry'kladі pershoi ta apelyatsionoi instancij / I. V. Diordicza // *Advokat*. – 2012. – # 5 (40). – S. 27–31.
2. Isaeva E. V. Protsessualnyie sroki v grazhdanskom protsessualnom i arbitrazhnom protsessualnom prave: avtoref. dis. ...kand. jurid. nauk. / E. V. Isaeva. – M., 2004. – 32 s.
3. Plevako V. I. Pravo na apelyatsionnoye oskarzhennyya rishen' gospodars'ky'x sudiv. Poryadok realizatsiyi / V. I. Plevako // *Visny'k prokuratury*. – 2003. – # 10 (28). – S. 67–74.
4. Perlov I. D. Kassatsionnoye proizvodstvo v sovetskom ugovolnom protsesse / I. D. Perlov. – M. : Yurid. lit., 1968. – 396 s.
5. Karavaeva E. V. Voprosyi apellyatsionnogo proizvodstva v grazhdanskom protsesse : dis. na soisk. uchen. stepeni kand. jurid. nauk : spets. 12.00.15 «Grazhdanskoeye pravo i protsess; semeynoe pravo; mezhdunarodnoe chastnoe pravo» / E. V. Karavaeva. – Saratov, 2005. – 190 s.
6. Osmanov T. S. Novaya apellyatsiya v ugovolnom protsesse Rossii / T. S. Osmanov // *Rossiyskiy sudya*. – 2011. – # 6. – S. 34–37.
7. Batry'n O. V. Pravo apelyatsionnogo oskarzhennyya rishennyya v cy'vil'nomu sudochy'nstvi Ukrayiny' : dy's. na zdobuttya nauk. stupenya kand. yury'd. nauk : specz. 12.00.03 / O. V. Batry'n; Xarkiv's'ky'j nacional'ny'j universy'tet vnutrishnix sprav. – Xarkiv, 2013. – 201 s.

Рецензент: доктор юридичних наук, Теремецький В.І.

УДК 342.9

Колесніков Д. В.,

Заст. директора ТОВ «ЮК Аспект»

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Анотація. Досліджено функції, завдання та компетенцію як складові елементи адміністративно-правового статусу суб'єктів системи державного управління. Визначено сутність поняття адміністративно-правового статусу суб'єктів системи державного управління та виділено його ознаки.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, державне управління, суб'єкти державного управління, завдання, функції, компетенція.

Колесніков Д. В.,

Зам. директора ООО «ЮК Аспект»

АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ СТАТУС СУБЪЕКТОВ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Аннотация. Исследованы функции, задачи и компетенция как составляющие элементы административно-правового статуса субъектов системы государственного управления. Определена

сущность понятия административно-правового статуса субъектов системы государственного управления и выделены его признаки.

Ключевые слова: административно-правовой статус, государственное управление, субъекты государственного управления, задачи, функции, компетенция.

Kolesnikov D.V.,

Deputy Director of the company "LC Aspect"

ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF SUBJECTS OF STATE-OWNED CONTROL

Annotation. Are studied functions, tasks and competence as an elements of administrative and legal status of governance. Investigated the essence of the concept of administrative and legal status of governance and highlighted its features.

Regarding to the question of administrative structure and legal status of executive power, almost every researcher has their own point of view and therefore all the selected elements form sponsored digit volume array, which requires successful systematization for further research. So successful selection criteria are much easier to study these constituents and legal status in general.

To better understand the specifics of administrative and legal status of entities, we should analyze its elemental composition. In our view, it is consistent with our proposed general legal status: 1) structure formulature (rights and obligations) elements; 2) Extras (those that set the stage for the formation of legal status, but did not refer to its elements).

However, we note a feature characteristic of the leaders of the executive power. In cases where data subjects enter into legal relations on behalf of the body controlled by them or the state, structure formulature elements of their administrative and legal status is competence, tasks and functions. In this case, leaders become public authority, that is, it means that from now on they realize the rights and obligations of the legal status of citizens and the rights and obligations relating to the legal status of public body (in fact, its competence).

The characteristic features of administrative and legal status of a subject of public administration, which distinguish it from other kinds of administrative and legal statuses are:

1) specific subjects, which provides for the allocation of two subsystems: administrative and legal status of the executive, administrative and legal status of the head of executive power;

2) heads of executive authorities can take elements characteristic of administrative and legal status of executive authority;

3) managers are given administrative authority;

4) the impact of facilities management must be formally organized;

5) the existence of vertical subordination;

6) the head is in-house, that applies only to objects within a particular formation.

Keywords: administrative legal status, public administration, public administration entities, tasks, functions, competence.

Актуальність проблематики. Забезпечення діяльності системи державного управління здійснюється шляхом формування необхідного суб'єктного складу та створення правової основи для його функціонування. Саме ці положення є фундаментальними для адміністративно-правового статусу суб'єктів системи державного управління. Дослідження адміністративно-правового статусу суб'єктів системи державного управління є важливим, оскільки саме у правовому статусі відображаються керівні особливості кожного елементу, його місце в системі державного управління, мета, завдання, функції, повноваження, компетенція та відповідальність за дії чи бездіяльність. Це, в свою чергу, є важливою передумовою створення нових суб'єктів системи державного управління та реорганізації вже існуючих, ефективність роботи яких є невисокою. Шляхом наділення суб'єктів системи державного управління (представлених державними органами та їх посадовими особами) адміністративно-правовим статусом відбувається створення умов для

реалізації ними передбачених законом повноважень. Тому дослідження адміністративно-правового статусу сприятиме розв'язанню важливих питань, зокрема щодо організації та діяльності системи державного управління в цілому.

Ступінь наукової розробки проблеми. Окремі питання адміністративно-правового статусу суб'єктів системи державного управління було досліджено в роботах таких авторів, як В. Б. Авер'янов, Г. В. Атаманчук, О. М. Бандурка, Д. Н. Бахрах, В. М. Бевзенко, Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, І. П. Голосніченко, С. В. Додін, С. В. Ківалов, А. Т. Комзюк, В. Я. Малиновський, М. П. Орзіх, П. М. Петровський, В. І. Селіванов, С. Г. Стеценко, О. О. Харенко.

Мета статті полягає у проведенні комплексного аналізу поняття та особливостей адміністративно-правового статусу суб'єктів системи державного управління.

Виклад матеріалу. Нам імпонує позиція С. В. Ківалова, з точки зору якого адміністративно-правовий статус органу виконавчої влади формується: 1) функції; 2) завдання; 3) компетенція [1, с. 82-94].

1. В довідковій літературі функція характеризується як певна робота, обов'язок, коло діяльності чи призначення [2, с. 1552]. Вважаємо, що все ж найбільш доцільним розумінням в даному випадку буде «коло діяльності», адже за допомогою функцій, по суті, відбувається закріплення основних напрямків вишиву суб'єкта на систему державного управління.

Щодо визначення поняття «функція» стосовно органів виконавчої влади, то, передусім, виділимо позиції Ю. М. Грошового та Л. В. Коваль. Так, з точки зору Ю. М. Грошового, функціями є комплекс взаємопов'язаних організаційно-правових впливів органу, що служить напрямком для досягнення мети, поставленої перед системою державного управління [3, с. 34]. Тобто функції є вектором, що спрямовує діяльність суб'єкта системи в максимально вигідному та ефективному для системи напрямі.

В даному контексті Д. М. Мандичев, зокрема, пояснив функції органу державної влади як основні взаємопов'язані напрямки діяльності, що реалізуються як органом в цілому, так і його структурними підрозділами, посадовими особами і службовцями для виконання загальної мети [4, с. 119]. Відмітимо, що дана дефініція по суті об'єднала всіх виділені нами суб'єкти системи державного управління. А отже, можемо констатувати, що поняття функцій в даному контексті є спільним для усіх учасників даного механізму. Це свідчить про те, що суб'єкти системи державного управління, по суті, формують підсистему, в рамках якої відбувається координація функціональної складової даних органів, що, загалом, сприяє їх впливу на об'єкт системи як цілісного механізму.

2. Глумачний словник української мови пояснює завдання як наперед запланований обсяг роботи [2, с. 378]. Отже, порівнюючи сутність даного поняття та природу терміну «функція», відмітимо, що завдання є конкретною роботою, яку необхідно виконати. Функція, в свою чергу, є напрямом діяльності, більш абстрактним поняттям, що стисло характеризує роль суб'єкта в системі.

Продовжуючи характеризувати дефініції «завдання» у довідковій літературі, відмітимо, що Велика радянська енциклопедія розглядає дане поняття у трьох значеннях: 1) як поставлену мету, яку намагаються досягти; 2) як доручення; 3) як питання, що вимагає вирішення [5, с. 277]. Вважаємо, що правовий аспект поняття в

даному визначенні відсутній, найближчим до істини все ж є перше запропоноване значення. З нашої точки зору, мета є все ж більш спорідненим явищем для завдання, аніж функції, що в принципі і підтверджує аналіз правової літератури. Якщо в загальнотеоретичному аспекті відбувається отожднення понять «завдання» та «функції», то у правовому значенні частіше зустрічається споріднення саме понять «завдання» і «мета», а «функція», в свою чергу, виступає як більш самостійне явище.

А отже, проаналізувавши наукову літературу, дійдемо висновку, що функції та завдання є двома самостійними елементами адміністративно-правового статусу суб'єкта системи державного управління. Головними характеристиками функції суб'єкта є: 1) функція за своєю суттю є напрямом, за яким спрямовується діяльність суб'єкта; 2) функція є ширшим та глобальнішим поняттям; 3) функціям характерна безперервність – вони покладаються на суб'єкт на постійній основі. Ознаками завдань є: 1) за своєю сутністю є конкретним видом роботи; 2) має тимчасовий характер – до моменту його повного виконання; 3) має чітке окреслення – у вигляді конкретної дії; 4) на нашу думку, спрямуванням завдання є забезпечення виконання конкретної функції.

Тому і функція, і завдання є цілком самостійними елементами адміністративно-правового статусу суб'єкта системи державного управління, які в цілому не повинні ототожнюватись.

3. Третім, запропонованим С. В. Ківаловим, елементом є компетенція [1, с. 82].

В довідковій літературі за загальним правилом під компетенцією розуміють сукупність повноважень, прав та обов'язків державного органу чи посадової особи, що визначають його місце у системі державного управління [6, с. 293]. Отже, констатуємо, що укладачами енциклопедії до елементів, які складають компетенцію віднесено повноваження, права та обов'язки. Взагалі, бачення переліку чинників серед науковців, що формують компетенцію, є неоднорідним.

Наприклад, з точки зору О. В. Мельника, компетенцію становлять лише права та обов'язки суб'єктів [7, с. 10], хоча в такому випадку нам не зрозуміло, чому дане явище не виражене як правовий статус.

Для того, щоб зрозуміти сутність компетенції, варто проаналізувати кожен із запропонованих вченими елементів. Повноваженнями є права, надані для здійснення певної роботи [2, с. 1000], а підвідомчістю є розмежування компетенції між органами [2, с. 950]. На нашу думку, повноваження дійсно є складовою компетенції, адже обидві категорії спрямовані на виконання конкретної роботи чи конкретних видів робіт. Тобто фактично має місце цільове спрямування зусиль суб'єкта системи державного управління, причому вихід за ці межі є неприпустимим.

Стосовно підвідомчості, вона безумовно має місце, проте не в межах такого вузького поняття як компетенція. На нашу думку, підвідомчість, як тотожне субординації поняття, є ознакою системи державного управління в цілому, проте її не можна виражати як складову частину ширшого щодо неї поняття.

З точки зору Б. М. Лазарева, компетенція є окресленням кола та змісту правового впливу на об'єкт управління, що здійснюється складними адміністративними системами [8, с. 115]. Припустимо, що під «адміністративною системою» автор мав на увазі суб'єкта державного управління, а отже дією є його вплив на об'єкт, що передбачає прийняття рішень.

Дослідивши елементи адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади як самостійних правових категорій, перейдемо до аналізу систематизації даних складових механізму. Як можна зрозуміти з нашого аналізу, у характеристичі цієї правової категорії, її особливостей та структури відсутня єдність думок. По суті, немає жодної стабільної моделі, яка могла б стати базовою для подальших досліджень.

З приводу питання структури адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади, практично кожен дослідник має власну точку зору, а отже всі виділені авторами елементи формують значний за об'ємом масив, який потребує вдалої систематизації для подальших досліджень. Тому виділення вдалих критеріїв значно полегшують дослідження таких складових і правового статусу в цілому.

Тож, щоб краще зрозуміти специфіку адміністративно-правового статусу даних суб'єктів, проаналізуємо його елементний склад. На нашу думку, він цілком відповідає запропонованому нами правовому статусу загалом: 1) структуроформувальні (права та обов'язки) елементи; 2) допоміжні елементи (ті, що створюють передумови для формування правового статусу, проте не відносяться до його елементів).

Проте, зазначимо особливість, характерну саме для керівників виконавчої влади. У тих випадках, коли дані суб'єкти вступають у правовідносини від імені підконтрольного їм органу чи держави, структуроформувальними елементами їх адміністративно-правового статусу є компетенція, завдання та функції. В даному випадку керівники набувають державно-владних повноважень, тобто це означає, що з цього моменту вони реалізують права і обов'язки правового статусу громадянина та права і обов'язки, що відносяться до правового статусу державного органу (власне, його компетенцію).

Висновки. Характерними ознаками адміністративно-правового статусу суб'єкта системи державного управління, які дозволяють відрізнити його від інших видів адміністративно-правових статусів, є: 1) особливий суб'єктний склад, який передбачає виділення двох підсистем: адміністративно-правовий статус органу виконавчої влади та адміністративно-правовий статус керівника органу виконавчої влади; 2) керівник органу виконавчої влади може набувати елементів, характерних для адміністративно-правового статусу органу виконавчої влади; 3) керівники наділяються адміністративною владою; 4) об'єкти керівного впливу мають бути формально-організованими; 5) наявність вертикального підпорядкування; 6) управління керівника є внутрішньоорганізаційним, тобто поширюється лише на об'єкти в межах конкретного утворення.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України: Підручник / За заг. ред. С.В. Ківалова. – Одеса: Юрид. л-ра, 2003. – 896 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і допов. голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпінськ: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
3. Грошовий Ю. М. Актуальні проблеми законодавчого процесу в Україні / Ю. М. Грошовий, В. Я. Тацій / Концепція розвитку законодавства України: матеріали наук.-практ. конф. — К., 1996. — С. 33-35.
4. Мандичев Д.В. Поняття адміністративно-правового статусу органу виконавчої влади / Д.В. Мандичев // Право і суспільство. – 2010. – № 5. – С. 117–121.
5. Большая советская энциклопедия [Текст] : в 30-т. / Ред. А. М. Прохоров. - Изд. 3-е. - М. : Сов. энцикл., 1969 - 1978. - Т. 9 : Евклид - Ибсен. - 1972. - 623 с.
6. Одишова Г.С., Дзюндзюк В.Б., Мельпохова Н.М. та ін. Теорія та історія державного управління : навч. посіб. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 288 с.

7. Мельник О.В. Конституційно-правова відповідальність вищих органів державної влади: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 2000. - 175 с.
8. Лазарев Б.М. Компетенция органов управления. - М.: Юридическая литература, 1972. - 280 с.

References:

1. Administrative law of Ukraine: Textbook / Pod Society. Ed. SV Kivalov. - Odessa: Legal. I-ra, 2003. - 896 p.
2. Great Dictionary of the modern Ukrainian language (with ext. And reported.) / Life. and reported. heads. Ed. VT Busel. - К.; Irpen: WTF "Perun", 2005. - 1728 p.
3. Monetary M. Current Problems legislative process in Ukraine / M. Money, VY Tatsiy / concept development of the legislation of Ukraine: materials scientific-practic. Conf. - К., 1996. - P. 33-35.
4. Mandychev DV The concept of administrative and legal status of executive authority / DV Mandychev // Law and Society. - 2010. - № 5. - S. 117-121.
5. Sovetskaya Encyclopedia BOL'SHAIa [Text]: 30-t. / Red. AM Prokhorov. - Ed. 3rd. - Moscow: Sov. entsykl., 1969 - 1978. - Т. 9: Euclid - Ybsen. - 1972. - 623 p.
6. Odintsov GS, Dzyundzyuk VB, NM Meltyuhova and others. Theory and History of Public Administration: Training. guidances. - К.: «Publishing house" Professional ", 2008. - 288 p.
7. A. Miller Constitutional and legal responsibility of higher state bodies: Dis ... candidate. Legal. Sciences: 12.00.02 / Kyiv. nat. University of them. Taras Shevchenko. - К., 2000. - 175 p.
8. B.M. Lazarev Competence management bodies. - М.: Legal literature, 1972. - 280 p.

Рецензент: кандидат юридичних наук, доцент Юнін О.С.

УДК:347.6

Кушнір С.М.,

проректор з адміністративно-господарської роботи
Запорізького національного університету,
кандидат юридичних наук

**ВИДИ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ ПРЕЗИДЕНТСЬКОГО КОНТРОЛЮ
У СФЕРІ ОСВІТИ**

В статті здійснено характеристику президентського контролю у сфері освіти щодо його видів, форм та методів як одного з різновидів державного контролю у відповідній сфері.

Ключові слова: президентський контроль у сфері освіти, форми президентського контролю, види президентського контролю, методи президентського контролю.

Кушнір С.Н.,

проректор по адміністративно-хозяйственной работе
Запорожского национального университета,
кандидат юридических наук

**ВИДЫ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ПРЕЗИДЕНТСКОГО КОНТРОЛЯ
В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ**

В статье осуществлена характеристика президентского контроля в сфере образования относительно его видов, форм и методов как одного из разновидностей государственного контроля в соответствующей сфере.

Ключевые слова: президентский контроль в сфере образования, формы президентского контроля, виды президентского контроля, методы президентского контроля.

Kushnir S.M.,

Vice-rector on administrative work
Zaporizhzhya National University,
Doctor of Law

**TYPES, FORMS AND METHODS OF PRESIDENTIAL CONTROL
IN EDUCATION**